

DESCRIPCIÓ DEL FONS DOCUMENTAL DE JOAN GOLS I SOLER (1908 – 2009). SECCIÓ DE LLETRES LLEGADES, EL PATRIMONI LITERARI DE TARRAGONA SEGONS LA NORMA DE DESCRIPCIÓ ARXIVÍSTICA DE CATALUNYA (NODAC)

1.- ÀREA D'IDENTIFICACIÓ

1.1.- **Codi de referència:** CAT AHCT 06.02

1.2.- **Nivell de descripció:** Fons

1.3.- **Títol:** Joan Gols i Soler (1894 – 1947). Secció de Lletres Llegades, el patrimoni literari de Tarragona

1.4.- **Data (es):** 1894 - 1947

1.5.- **Volum i suport:** 0,4 metres lineals (4 capsos)

2.- ÀREA DE CONTEXT

2.1.- **Nom del productor:** Joan Gols i Soler (1894 – 1947). Secció de Lletres Llegades, el patrimoni literari de Tarragona

2.2.- Història del productor:

Joan Gols i Soler neix a Tarragona el 1894. Estudia medicina, però abandona els estudis per col·laborar en la tasca musical del seu pare, Josep Gols i Veciana. Els anys previs a la Dictadura de Primo de Rivera, consolida la carrera de dibuixant i il·lustrador. Dibuixa ex-libris, logotips i caricatures. El gener del 1916 exposa unes cinquanta caricatures de personatges locals a Valls. El mateix any, a partir del mes de juny, col·labora amb acudits gràfics al setmanari *La Piula*.

Mai no abandonà la música. Escriu unes quantes sardanes i adapta lletres de cançons per a infants, a més d'harmonitzar cançons populars catalanes.

Durant la Dictadura de Primo de Rivera diversifica la seva activitat artística i les seves feines: fa caricatures de les figures del món de l'esport a *La Vanguardia*; treballa d'administrador del *Diario de Barcelona* i entra de professor de Dibuix Superior i de Topografia a l'Escola Superior d'Agricultura de Catalunya. A banda, a partir del 1925 exerceix de mestre de capella a la basílica de Santa Maria del Mar.

Però la seva principal contribució serà la de dibuixant de revistes i col·leccions literàries catalanes. Dibuixa contes a revistes com *D'Ací D'Allà*, fa acudits gràfics a la revista satírica *El Sr. Daixonses i la Sra. Dallonses*, i al setmanari satíric *L'Estevet*, on pateix la censura de l'època; també il·lustra edicions de les sèries "Els contistes catalans" i "La novel·la d'ara".

Darrere el dibuixant hi ha un escriptor i un periodista. Durant els anys 1926 i 1927 adapta un seguit de contes populars russos i àrabs que,

il·lustrats per Junceda, es publiquen al *Violet*, suplement il·lustrat d'*En Patufet*.

Més endavant, entre el 1934 i el 1937, publicarà al voltant d'una dotzena de contes infantils a la *Revista Ràdio Barcelona*. El 1931 publica la novel·la *Ni amor ni llei*. També participa en la versió d'un parell de títols de "La Novel·la Estrangera"(1924), projecte que va compartir amb el seu amic Ventura Gassol.

Quan l'1 d'octubre del 1927 Antoni Rovira i Virgili funda el diari *La Nau*, en fa sots-director Gols. Hi publicà articles i entrevistes amb personatges de la vida cultural catalana, sobretot escriptors i artistes.

Música i periodisme expliquen la seva presència a la revista mensual *Música-Ilustración Ibero-Americana*, apareguda entre el 1929 i el 1931. Va ser-ne director i secretari, a més de publicar-hi articles i crítiques.

Home inquiet, i mogut per estendre el català a tots els àmbits, entra amb força al món de la ràdio i exerceix de cap d'emissions de Ràdio Associació de Catalunya del 1931 al 1934, i de Ràdio Barcelona.

Les dues emissores passen a dependre de la Generalitat durant la guerra i Gols és nomenat secretari de la Comissaria de Radiodifusió, l'organisme es fa càrrec de les dues emissores, fins que el 37 la CNT i la FAI ocupen Ràdio Barcelona. Poc després ha de seguir el camí de l'exili, perseguit pels revolucionaris. A França treballa en el cartellisme i el disseny publicitari, però arran de l'esclat de la guerra, fa cròniques per al diari *La Esfera*, de Veneçuela, fins que el 1940 decideix exiliar-s'hi.

A Veneçuela es guanyà la vida, primer, fent de dibuixant a la Dirección General de Estadística. Amb la seva esposa Mercè, filla del director d'orquestra Rodolfo Cavagliani, fundà i dirigí l'Institut Montessori de San Jorge, una institució avançada en la pedagogia. També fou director de la institució jueva Colegio Moral y Luces "Herzl-Bialik" (1946-1947). Col·laborà amb el programa radiofònic *L'Hora Catalana*, que s'emetia a diverses capitals americanes. El 1942 creà la Coral Catalana de Caracas; en morir, el 1947, hi continuà la seva obra el seu fill, en Marçal Gols i Cavagliani.

2.3.- Història arxivística:

Cessió de la família

2.4.- Dades sobre l'ingrés:

L'ingrés del fons fou l'any 2016. En aquest moment, la documentació es va ubicar al dipòsit que té el Servei d'Arxiu i Documentació de l'Ajuntament de Tarragona a l'avinguda Vidal i Barraquer, s/n, Magatzem 2 – Espai Tabacalera.

3.- ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA

3.1.- Abast i contingut:

Joan Gols i Soler fou un personatge prolífic al llarg de la seva vida en diferents camps. Es dedicà al periodisme, a l'ensenyament, fou músic, novel·lista, traductor i també al món de la il·lustració. El gran guix de la documentació que hi ha dipositada a L'Arxiu és en el camp del dibuix. En aquest fons, es poden observar les caricatures, els acudits gràfics, esbossos per a publicitat, i sobretot, els dibuixos per els ex-libris, etc. Val a dir, que els ex-libris, no només són de Joan Gols i Soler, sinó que també d'altres autors com de Xavier Casas, de Francisco Moragas, Joan Baucis, entre d'altres.

3.2.- Sistema d'organització:

Per aquest fons s'ha creat una organització pròpia. En aquest cas, està formada per cinc apartats. El primer fa referència a la vida laboral de Joan Gols i Soler, la relació laboral amb la Generalitat de Catalunya durant la dècada dels anys trenta; també, diferents articles com a periodista, i finalment, la seva tasca com a docent i pedagog. El següents apartats, es poden observar les seves facetes de músic i d'escriptor. El gran guix de la documentació és la seva vida com a il·lustrador, amb les seves caricatures, els acudits gràfics, etc. I finalment, un recull dels retalls de premsa que parlen sobre la seva figura, tant a nivell nacional com estrangera des del 1942 al 2009.

El quadre de classificació és:

- 1.- VIDA LABORAL
 - 1.1.- Generalitat de Catalunya
 - 1.2.- Periodisme
 - 1.3.- Magisteri
- 2.- OBRA MUSICAL
 - 2.1.- Cançons populars catalanes
- 3.- OBRA LITERÀRIA
 - 3.1.- Creació
 - 3.2.- Traducció
- 4.- IL·LUSTRACIÓ
 - 4.1.- Caricatures
 - 4.2.- Acudits gràfics
 - 4.3.- Llibres i publicacions
 - 4.4.- Ex-libris
 - 4.5.- Publicitat
 - 4.6.- Dibuix
- 5.- RETALLS DE PREMSA

3.3.- Informació sobre avaluació, tria i eliminació:

Segons el conveni signat de comodat que fixa un període inicial de 20 anys, anant prorrogant el període de 25 en 25 anys, tota la documentació és de conservació permanent. Tot i així, l'Ajuntament

podrà seleccionar aquells documents que no tenen valor cultural i històric i retornar-los al titular, o bé, procedir a la seva eliminació.

3.4.- Incrementos:

En un primer moment, es creu que no hi pot haver cap altre document que formi part del fons. Tot i així, si n'aparegués algun, tal i com s'esmenta en el conveni signat s'incorporaria al Fons de Joan Gols i Soler del Servei d'Arxiu i Documentació de l'Ajuntament de Tarragona.

4.- ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS I ÚS

4.1.- Condicions d'accés:

Les funcions i els objectius del Servei d'Arxiu i Documentació de l'Ajuntament de Tarragona són les de conservar el patrimoni documental, donar visibilitat a tota la documentació que té dipositada ja sigui amb la realització d'exposicions, publicacions, conferències, etc. Per tant, tota la documentació del fons serà consultable i es podran reproduir els documents i les imatges per a facilitar el treball i la consulta, així com la seva divulgació en publicacions i exposicions.

4.2.- Condicions de reproducció:

Les condicions de reproducció estan regulades en el Reglament de l'Arxiu de l'Ajuntament de Tarragona i patrimoni documental que l'integra, en el capítol IV, articles 54 – 56. Per l'ús de les reproduccions, a més de les condicions regulades en l'esmentat Reglament, article 57, serà necessària l'autorització dels familiars de Joan Gols i Soler.

4.3.- Llengües i escriptures dels documents:

En aquest fons, es pot trobar documentació tant en català com en castellà. Gairebé tots els documents són impresos però també, en algunes ocasions, de manuscrits. En concret, les esborranys periodístics.

4.4.- Característiques físiques i requeriments tècnics:

El fons està en molt bones condicions, no s'observen fongs, ni oxidació, etc.

4.5.- Instruments de descripció:

L'inventari es pot consultar a la sala de consulta en l'ordinador en una base de dades amb el programari Access.

5.- ÀREA DE DOCUMENTACIÓ RELACIONADA

5.1.- Existència i localització dels originals:

Els originals es conserven a les dependències municipals del Servei d'Arxiu i Documentació de l'Ajuntament de Tarragona (CAT AHCT 06 02).

5.2.- Existència i localització de reproduccions:

El gran gruix de la documentació són reproduccions d'articles publicats en diferents diaris, per tant, a l'hemeroteca de cada setmanari es poden trobar.

Pel que fa a les novel·les i els contes populars es poden considerar de col·leccionista ja que estan publicats durant les dècades dels anys vint i trenta.

Finalment, hi ha tot un recull de caricatures originals, per tant, no existeixen reproduccions. Tot i així, algunes van ser publicades.

5.3.- Documentació relacionada:

Joan Gols i Soler fou un caricaturista de principis del segle XX. Per tant, es pot observar la tècnica i la temàtica d'aquest període. També cal destacar la seva faceta com a pedagog, el qual va tindre una vinculació directa amb el mètode Montessori.

5.4.- Bibliografia:

- AA.VV.; *Joan Gols i Soler. Un personatge singular*, Arola Editors; Tarragona, 2009.
- Articles:
 - Filella, Carina; Joan Gols i Soler, un creador múltiple; *El Punt Avui*, 20 juliol 2009, s.p.
- Pàgines web:
 - https://ca.wikipedia.org/wiki/Joan_Gols_i_Soler
 - <https://www.enciclopedia.cat/ec-gec-0030392.xml>
 - <http://www.diputaciodetarragona.cat/marc/web/diputacio-de-tarragona/tarragona/joan-gols-i-soler>
 - <http://www.visat.cat/diccionari/cat/traductor/387/gols-i-soler-joan.html>

6.- ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ

6.1.- Autoria i data:

Servei d'Arxiu i Documentació de l'Ajuntament de Tarragona (AHCT), 2020.

6.2.- Fonts:

S'ha utilitzat com a font la bibliografia citada en l'apartat de Bibliografia.

6.3.- Regles o convencions:

Norma de Descripció Arxivística de Catalunya (NODAC), Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. Subdirecció general d'Arxiu i Associació d'Arxivers de Catalunya, 2007.